

Evropska komisija nastoji da uspostavi „partnerstvo u kojem svi dobijaju“ sa zemljama koje proizvode sirovine u pokušaju da razvije nove rudarske projekte širom sveta i smanji zavisnost bloka od [Kine](#).

Trgovina je „deo rešenja“ za porast potražnje za [kritičnim sirovinama](#) kao što su kobalt, litijum i retke zemlje, koje su potrebne za **zeleni tranziciju**, rekao je Leopoldo Rubinači, zamenik generalnog direktora u odeljenju za trgovinu Evropske komisije.

Iako su neophodni, naponi EU da poveća rudarstvo kod kuće „nikada neće biti dovoljni“ da zadovolje svu potražnju koja dolazi iz Evrope, rekao je on na događaju u Briselu čiji je domaćin bila Fondacija Fridrih Ebert, istraživački centar povezan sa nemačkom Socijaldemokratskom partijom (SPD).

„Nikada nećemo biti dovoljni sami sebi“, priznao je Rubinači, rekavši da bi EU pogrešila da zatvori svoje tržište kako bi zaštitila svoju domaću rudarsku industriju. „Naprotiv, apsolutno moramo da nastavimo da budemo otvoreni“, rekao je on na događaju koji je održan 24. maja. Istovremeno, Evropa ne može biti naivna i takođe mora „odlučno delovati protiv bilo kakvog pokušaja ograničavanja trgovine“ kritičnim sirovinama, dodao je zvaničnik EU, pozivajući se na nedavni dokument OECD-a koji je utvrdio da izvozne carine rastu „eksponencijalno“ tokom proteklih godina .

Objavljen u aprilu, list OECD-a naveo je Kinu, Indiju, Argentinu, Rusiju, Vijetnam i Kazahstan kao prvih šest zemalja u svetu u pogledu novih ograničenja izvoza kritičnih sirovina u periodu 2009-2020. „A to za nas stvara fundamentalnu pretnju“, rekao je Rubinači.

EU je dobila prvi spor protiv Kine zbog sirovina u Svetskoj trgovinskoj organizaciji (STO) 2012. godine i pokrenula drugi slučaj iste godine, zajedno sa Sjedinjenim Državama i Japanom, kao reakcija na ograničenja izvoza retkih zemnih metala od strane Pekinga. Ali Rubinači je odbacio optužbe da Evropska unija pokušava da se odvoji od Kine.

„Nikada nismo rekli da je razdvajanje dobra ideja, nikada“, rekao je zvaničnik. Umesto toga, EU „govori o uklanjanju rizika, a ne razdvajanju“, dodao je on pozivajući se na martovski govor predsednice Evropske komisije Ursule fon der Lajen, koji je razjasnio stav EU o Kini. „Razdruživanje bi bilo greška“, izjavio je Rubinači.

Pružanje alternative Kini

Evropa je postajala sve nervoznija jer je Kina jačala svoje držanje u globalnim lancima vrednosti sirovina i srodnim zelenim tehnologijama kao što je proizvodnja solarnih panela. U proteklim decenijama, Peking je razvio svoju domaću rudarsku industriju i kupio rudnike u Africi kako bi proširio svoju dominaciju u sirovinama poput kobalta i bakra.

Ali Kina je takođe pretrpela neuspehe zbog optužbi za dečiji rad u rudnicima koje posluje u

Demokratskoj Republici Kongo. Prošle godine, sud je suspendovao kineskog vlasnika jednog od najvećih rudnika bakra i kobalta na svetu u sporu koji uključuje milijarde neplaćenih honorara usred izveštaja o smanjenju bezbednosti radnika i pokušaju podmićivanja kineskih vlasnika da prikriju incidente.

Ono što EU traži, rekao je Rubinači, jeste da promoviše alternativni model za afričke zemlje i druge proizvođače sirovina koji evropske investitore čini privlačnijim od Pekinga. Taj pristup je postavljen u Zakonu EU o kritičnim sirovinama, predstavljenom u martu, koji nastoji da izgradi „win-win partnerstvo“ sa zemljama bogatim resursima koje je korisno za obe strane.

Ovo uključuje izbor „strateških projekata“ za iskopavanje sirovina, preradu ili reciklažu u Evropi i stranim zemljama koji će imati koristi od pojednostavljenih procesa izdavanja dozvola i lakšeg državnog finansiranja prema pravilima EU o državnoj pomoći.

„Moramo da predložimo nešto novo, novo partnerstvo koje se ne sastoji samo u traženju pristupa materijalima, zatim izvlačenju i odlasku“, objasnio je Rubinači, rekavši da EU želi da obezbedi „dodavanje lokalne vrednosti“ rudarskim aktivnostima za zemlje domaćine.

Na primer, Evropska komisija trenutno radi na novom strateškom partnerstvu sa **Čileom** za sirovine kao što su bakar i litijum, koji se nalaze na listi kritičnih sirovina EU, rekao je on.

„I ovde su pravila trgovine od ogromnog značaja“, dodao je Rubinači, rekavši da ti poslovi dodaju pravnu sigurnost, transparentnost i sprovodljivost ugovorima o rudarstvu koji su obično „izuzetno rizični“, sa zahtevima za „ogromnim kapitalom“ i dugim vremenom od početka do tržišta

Claude Chanson, generalni direktor Rechargea, evropskog udruženja proizvođača baterija, rekao je da industrija pozdravlja fokus Komisije na partnerstvima koja donose dodatnu vrednost zemljama domaćinima.

„Cilj nam je da generišemo novu dimenziju konkurencije, a to je dimenzija održivosti“, rekao je on, misleći na evropsku regulativu o baterijama, koja nameće standarde održivosti i transparentnosti za baterije, uključujući poreklo sirovina koje se koriste u procesu proizvodnje.

Nada industrije je, rekao je on, da će ti standardi postati svetski kako bi evropski proizvođači mogli da se takmiče u jednakim uslovima. A dimenzija održivosti mogla bi da bude način da evropski proizvođači budu konkurentniji, dodao je on.

„Kolonijalno zelenilo“

Ipak, postoji mnogo pitanja o tome kako će se ova nova partnerstva i standardi sprovesti. Dijego Marin, aktivista za zelenu kampanju u Evropskom birou za životnu sredinu (EEB), pohvalio je Zakon EU o [ključnim sirovinama](#) za njegov sveobuhvatan pristup novim

rudarskim projektima, koji uključuje dimenziju razvoja koja uključuje zemlje na globalnom jugu.

Međutim, on je takođe kritikovao pristup EU kao „kolonijalno zelenašenje” jer se ne bavi fundamentalnijim pitanjem suverenog duga na globalnom jugu, koji drže evropske i američke banke.

„Ove zemlje su prinuđene da jeftino prodaju svoje sirovine jer moraju da servisiraju ovaj spoljni dug”, rekao je Marin, kritikujući ulogu izvozno-kreditnih agencija u podsticanju zaduženja u siromašnim zemljama.

„Nedostaje transparentnosti o tome kako ćemo finansirati ove projekte”, rekao je Marin, dovodeći u pitanje koristi koje će novi rudarski projekti zapravo doneti globalnom jugu. „Da li je uopšte u njihovom interesu da ove materijale isporuče evropskom tržištu?” pitao se.

Chanson je priznao probleme u vezi sa siromaštvom i dečijim radom u lancu snabdevanja kobaltom, ali je rekao da će novi zahtevi za transparentnost i sledljivost baterija u Evropi „u nekom trenutku eliminisati ovu vrstu poslovanja”.

Izazov za **Evropu**, rekao je on, biće da primeni te standarde na uvezenu robu, a ne samo na domaću proizvodnju. „Zabrinuti smo da carinske kontrole neće moći da provere” poreklo sirovina, rekao je on.